

ВІСНИК ЦЕНТРУ

Наглядова рада обговорила трирічну стратегію розвитку Центру

Минулого тижня Наглядова рада Міжнародного центру перспективних досліджень розглядала варіанти майбутнього розвитку Центру

Директор Центру Віра Нанівська представила членам Наглядової ради та гостям звіт про діяльність Міжнародного центру перспективних досліджень у 2000 році. На розгляд Ради також було подано звіти за ключовими напрямками роботи Центру: (1) економічні дослідження; (2) програми стажування та технічна допомога; (3) поширення досвіду створення центрів з аналізу політики; (4) участь громадськості у виробленні державної політики; (5) європейський вибір України. Згодом відбулося обговорення проекту Стратегічного плану Міжнародного центру перспективних досліджень на 2001–2003 роки.

Учасники обговорення головну увагу зосередили на майбутній діяльності Центру за умов скорочення інституційного фінансування від Інституту відкритого суспільства. Перед Міжнародним центром перспективних досліджень постає вибір: далі активно працювати в усіх сферах державної політики чи сконцентруватися на кількох напрямках, де Центр має конкурентні переваги.

У першому випадку Центр зможе з більшою повнотою виконувати свою місію — впроваджувати в Україні концепцію та процедури публічної політики. Присутні на засіданні Ради представники уряду — перший віце-прем'єр-міністр Юрій Єхануров, урядовий секретар Віктор Лисицький та заступник міністра економіки Ігор Шумило — підтвердили, що надалі існує великий попит на проекти, спрямовані на підвищення інституційної спроможності державної машини до аналізу політики та стратегічного планування. Проте, на думку деяких учасників обговорення, екстенсивний варіант становить загрозу для фінансової стійкості Центру, адже коло клієнтів для робіт в сфері запровадження публічної політики обмежене — це міжнародні донори та уряд. Оскільки міжнародна

технічна допомога поступово скорочуватиметься, Центр може опинитися у фінансовій залежності від уряду, а отже, ризикуватиме втратити свою репутацію незалежної дослідницької інституції.

Інший варіант розвитку Міжнародного центру перспективних досліджень передбачає концентрацію лише на кількох пріоритетних напрямках та комерціалізацію. В такому разі інституція зосереджуватиме більше ресурсів на маркетингу своїх продуктів (насамперед досліджень державної політики), спрямованому на ділові кола та міжнародний ринок. Одночасно Центр допомагатиме урядові запроваджувати систему тендерів на дослідження, братиме безпосередню участь у таких тендерах, не входячи у фінансову залежність від уряду. Віце-президент Інституту відкритого суспільства Стюарт Паперін наголосив, що Центр має сміливіше виходити на ринок комерційних замовлень, під час виконання таких замовлень дбаючи про стійку незалежну позицію Центру. Таку точку зору підтримав і радник міністра економіки України Ярослав Кінах, який зазначив, що найважливішим ресурсом Центру є його бездоганна репутація.

Члени Наглядової ради погодились на пропозицію директора Центру продовжити процес стратегічного планування і розробити механізми участі Ради в цьому процесі. Задля досягнення цієї мети заплановано створити низку спеціальних комітетів, зокрема Виконавчий комітет, який працюватиме на постійних засадах і наглядатиме за діяльністю Міжнародного центру перспективних досліджень. Учасники досягли згоди щодо потреби активно добиватися прийняття закону про неприбуткові організації, адже зараз незалежні дослідницькі центри "випадають" з українського законодавства. ■

Роль Центру в процесі трансформації

Витяги з доповіді директора Міжнародного центру перспективних досліджень Віри Нанівської

Сьогодні ми можемо стверджувати, що проект створення Міжнародного центру перспективних досліджень виконано. Завершується четвертий рік діяльності Центру. На цьому етапі наша робота набула нової якості, оскільки відбувся перехід:

- від проголошення ідеї про вирішальну роль публічної політики в демократичному суспільстві — до її широкого втілення в суспільній практиці;
- від епізодичних і розрізнених — до регулярних комплексних досліджень;
- від використання міжнародної технічної допомоги — до формування критеріїв її ефективності та партнерських стосунків з донорами;
- від поодиноких семінарів для громадськості — до систематичних обговорень стратегії трансформації;
- від нагромадження досвіду — до його поширення;
- від отримання знань і самоосвіти — до навчання інших.

Ці здобутки дали нам змогу розпочати реалізацію нових завдань:

- по-перше, 2000 року ми започаткували великий проект щодо створення груп аналізу політики і стратегічного планування в Секретаріаті Кабінету Міністрів та Міністерстві економіки;
- по-друге, Центр провадить навчання з публічної політики для неурядових організацій, що діють не тільки в Україні,

а й поза її межами (ми виконуємо таке замовлення в Казахстані);

- по-третє, ми здійснили перше велике дослідження для бізнесу. Цей факт свідчить про визнання незалежності Центру, якості його послуг та надійності як ділового партнера.

Міжнародний центр перспективних досліджень прагне відігравати роль провідника в процесах трансформації в Україні. Впровадження в суспільну практику концепції та процедур публічної політики, на нашу думку, є запорукою розвитку демократичних інститутів та унеможливлення реставрації тоталітаризму.

Технічна допомога — найважливіший ресурс впровадження процедур публічної політики. Ці процедури не можуть виникнути в Україні самі по собі, оскільки ані суспільство, ані уряд не мають відповідного досвіду і не усвідомлюють важливості такої діяльності. Технічна допомога відіграє неабияку роль у процесі трансформації суспільства з огляду і на великий обсяг коштів, і на авторитет донорів. А проте неправильно

організована технічна допомога може стати гальмом реформ. Надаючи рекомендації, потрібно виробити здатність застосовувати ці рекомендації на практиці. Інакше докладені зусилля матимуть тільки один результат: статус-кво буде збережено, незважаючи на вкраплені елементи “ринкових” і “демократичних” форм.

Мені приємно звітувати про успіхи проектів технічної допомоги, які здійснює Центр. Наш підхід базується на створенні інституційної спроможності уряду виконувати свої функції: ми не обмежуємося епізодичним навчанням та консультуванням окремих урядовців. Центр розробляє і впроваджує для державних службовців — аналітиків політики — такі програми стажування, які не перешкоджають їм виконувати щоденні посадові обов'язки. Навчальні завдання є максимально наближеними до цих обов'язків. Тому стажери можуть відразу використовувати здобуті знання та навички у своїй роботі.

Інституційна спроможність уряду до вироблення політики — необхідна, але не

достатня умова впровадження процедур публічної політики. Через слабку участь громадськості та брак громадського контролю суспільство не може протистояти корупції. Тому ми допомагаємо неурядовим організаціям запроваджувати механізми та процедури, завдяки яким можна залучати громадськість до процесів вироблення політики, формування ефективної та відповідальної влади.

Протягом наступних 3–4 років Міжнародний центр перспективних досліджень буде перетворено на ресурсний центр з питань публічної політики. Клієнтами такого центру стануть уряд, місцеві органи влади, підприємства та неурядові організації України й інших країн регіону.

Суспільство здатне змінюватися лише в тому разі, якщо кожна його “клітина”, що зазнає трансформації, виконує свою функцію в процесі стратегічного мислення та комунікації. Завдання Центру полягає в тому, щоб ініціювати і підтримувати цей процес. ■

Польський досвід реформ допоможе Україні наблизитися до Європи

На шляху до об'єднаної Європи Польща помітно випередила Україну. Рухаючись у цьому напрямку, сусідня держава пережила чимало труднощів: уряд запроваджував глобальні зміни, що торкалися всіх сфер суспільного життя. Україні варто було б скористатися польським досвідом перетворень, накопиченим у процесі європейської інтеграції. Міжнародний центр перспективних досліджень, за підтримки Freedom House, розпочав проект “Європейський вибір України: використання польського досвіду проведення адміністративної, бюджетної, регіональної та освітньої реформ у контексті європейської інтеграції”. Проект здійснюватиметься у співпраці з польським дослідницьким центром “Instytut Spraw Publicznych”

Мета проекту — створення спроможності уряду України до проведення адміністративної, бюджетної, регіональної та освітньої реформ згідно з європейськими стандартами. Досягти цієї мети передбачено через використання польського досвіду, обговорення проблем європейської інтеграції України та розробку рекомендацій щодо їх подолання.

Завдання проекту такі:

- налагодити співпрацю між українськими і польськими експертами, які працюють у сфері європейської інтеграції;
- допомогти українським урядовцям скористатися досвідом польського уряду в проведенні секторальних реформ під час розробки нормативних документів, що регулюють відповідні сфери;
- сприяти інтеграції України в Європу,

ознайомлюючи українських урядовців з перевагами і недоліками цього процесу на прикладі Польщі.

В межах проекту буде проведено чотири тематичні семінари за участю польських експертів:

- адміністративна реформа (листопад 2000 року);
- бюджетна реформа (січень 2001 року);
- регіональна реформа (березень 2001 року);
- залучення громадськості до процесу європейської інтеграції (травень 2001 року).

Передбачено, що українські учасники запланованих заходів зможуть використовувати здобуті знання та навички у своїй щоденній роботі.

З питань отримання запрошень на семінари можна звертатися до Андрія Беги (e-mail: ABega@icps.kiev.ua), тел.: (044) 463-5967

"Вісник Центру" є щотижневою публікацією Міжнародного центру перспективних досліджень, що розповсюджується електронною поштою. Якщо Ви хочете бути внесеними до списку розсилання бюлетню, надішліть інформацію про себе на адресу: marketing@icps.kiev.ua.

"Вісник Центру" видає Група публікацій Міжнародного центру перспективних досліджень.

Редактор "Вісника Центру" Олександр Царенко
e-mail: pr@icps.kiev.ua
Телефон: (044) 463 63 37

Передрук матеріалів дозволено з відома Центру.

Міжнародний центр перспективних досліджень — незалежна неприбуткова дослідницька організація, що має на меті інтелектуальну підтримку процесу прийняття політичних рішень в Україні. Центр сприяє створенню процедур змістовного діалогу між представниками законодавчої влади, виконавчої влади та громадськості.

Директор Центру Віра Нанівська.

Адреса: 04070, Україна, м. Київ, вул. Волоська, 8/5

Телефон: (044) 462 4937/38/58

Факс: (044) 463 59 70

Сторінка у Всесвітній павутині: <http://www.icps.kiev.ua/>